

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,

ПЕРЕПАДІ Дар'ї Олександрівни

на дисертацію **Чжан Луна**

«Особистісно-професійний розвиток учителів у системі безперервної педагогічної освіти Китайської Народної Республіки»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю **13.00.04 – теорія та методика професійної освіти**

Актуальність та доцільність проблеми дослідження, обраної Чжан Луном для кандидатської дисертації, не викликає сумнівів. Вітчизняній системі педагогічної освіти може бути корисним досвід Китаю – країни з багатотисячолітньою історією та культурою, яка до того ж нині, на тлі світової кризи, демонструє надзвичайно високі темпи соціально-економічного розвитку. Адже сучасні нормативно-правові документи – і Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років, і особливо галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти – одним із пріоритетних напрямів модернізації визнають інтенсифікацію процесу входження України до загальноєвропейського та світового освітнього простору, збагачення національної освіти зарубіжними інноваційними технологіями навчання.

Важливість поданої до розгляду роботи також обумовлюється низкою питань, які нині постають перед українською системою підготовки та особистісно-професійного розвитку висококваліфікованих педагогічних кадрів:

- потребою сучасного українського суспільства у створенні ефективної платформи для професійного та особистісного розвитку учителів в умовах безперервної педагогічної освіти;

- прагненням національної педагогічної науки розширити уявлення щодо систем навчання та виховання за кордоном, зокрема у КНР, про що й свідчать численні наукові праці, присвячені системі освіти Китайської держави;

- необхідністю залучення позитивних елементів закордонного досвіду, з метою удосконалення національної системи підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів.

Закономірним з огляду на актуальність теми є зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Як відзначає дисертант, тема дослідження відповідає тематиці досліджень кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Сучасні освітньо-виховні технології в підготовці

майбутніх учителів». Вона узгоджується із концептуальними засадами і завданнями низки нормативно-правових актів з питань розвитку і модернізації національної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, є загалом достатнім. Він забезпечений використанням широкого методологічного інструментарію та джерельною базою. Дисертантом обрано низку взаємодоповнюваних підходів до аналізу й узагальнення теоретичних ідей та практики підготовки вчителів початкової школи в КНР, використано загальнонаукові і спеціальні методи наукових досліджень, здійснено аналіз історико-педагогічної, філософської, релігієзнавчої літератури, нормативно-правової бази педагогічної освіти в Китаї, навчально-методичної документації педагогічних навчальних закладів Китаю та України.

Дисертант коректно сформулював мету, визначив предмет та об'єкт дослідження. Не викликають заперечень завдання, наукова новизна, практичне значення одержаних результатів. Робота виконана із залученням ґрунтовної джерельної бази (422 найменування), в якій відображено різні аспекти проблематики. Це дозволило: визначити й переконливо розкрити соціально-історичні передумови становлення уявлень про особистісно-професійний розвиток учителів у Китаї; простежити динаміку змін у формулюванні мети, визначенні завдань і принципів, доборі змісту особистісно-професійного розвитку вчителів на різних етапах становлення системи неперервної педагогічної освіти в КНР; схарактеризувати практику особистісно-професійного розвитку вчителів у педагогічних навчальних закладах і системі післядипломної педагогічної освіти Китаю; Розкрити тенденції, виявити педагогічно цінні ідеї та досвід особистісно-професійного розвитку вчителів у КНР, накреслити перспективи їх критичного осмислення й творчого використання в умовах сучасної педагогічної освіти України.

Заслуговує на позитивну оцінку введення до наукового обігу в Україні низки перекладених дисертантом з китайської мови документів, що характеризують організаційне та навчально-методичне забезпечення особистісно-професійного розвитку майбутніх і працюючих учителів у Китаї на

нинішньому етапі. Це значною мірою збагачує наукову новизну рецензованого дослідження.

У тексті роботи з міждисциплінарних позицій уточнено й схарактеризовано соціально-історичні передумови становлення й розвитку системи неперервної педагогічної освіти в КНР, для чого залучено не лише історико-педагогічні, але й історико-філософські, релігієзнавчі, етнографічні джерела.

Привертає увагу фрагмент роботи, присвячений організації педагогічної практики майбутніх учителів у КНР. Автор звернув увагу не тільки на обов'язкові практики в школі, а й на факультативні літні соціальні практики, що не мають аналогу в Україні. При цьому дисертант робить слушний висновок про можливість збагачення форм організації педагогічних практик в українських педагогічних ВНЗ саме факультативними видами, подібними до тих, що практикуються в Китаї.

Результати виконаного Чжан Луном наукового дослідження можуть бути використані у процесі розробки навчальних курсів, підготовки навчально-методичного супроводу викладання порівняльної педагогіки, синології, історії зарубіжної педагогіки; у процесі читання спецкурсів та проведення спецсемініарів з проблем зарубіжної вищої педагогічної освіти. Окрім того, наукові доробки автора доцільно реалізувати з метою здійснення порівняльного аналізу процесу розвитку педагогічної думки та освітньої практики народів світу. Зазначене свідчить про практичну значущість рецензованого дослідження.

Додатки містять перекладені з китайської мови й уперше представлені українському науково-педагогічному загалу навчально-методичні матеріали щодо сучасного стану підготовки вчителів у КНР, звіти студентів про проходження вже згаданої літньої соціальної практики, а також методичні праці молодих і досвідчених учителів, що представлені на 108 сторінках. Це теж свідчить на користь фундаментальності роботи.

Детальне вивчення дисертаційної роботи дозволяє дійти висновку, що основні положення та результати дослідження достатньо обґрунтовані, є достовірними, мають наукову новизну і практичну значущість, апробовані та впровадженні в практику роботи вищих навчальних закладів. Автором підготовлено 14 публікацій, статей у провідних фахових виданнях України та

виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, 8 публікацій апробаційного характеру.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, вважаємо за необхідне зробити деякі зауваження:

1. Джерельна база дослідження є досить різноманітною і солідною (422 найменування). Разом з тим при характеристиці державної політики КНР у сфері неперервної педагогічної освіти бажано було б використовувати архівні матеріали, зокрема, матеріали державних архівів та фондів педагогічних навчальних закладів КНР.

2. Доцільно було б винести окремим пунктом характеристику нормативно-правової бази системи особистісно-професійного розвитку учителів у межах безперервної педагогічної освіти, адже відомості щодо державної політики у цій галузі викладено досить схематично;

3. Не зовсім ясным є питання підтримки та матеріального заохочення прагнення вчительсько-викладацького контингенту КНР до подальшого професійного розвитку та творчої реалізації;

4. У підрозділі 2.1 дисертації аналізуються мета, завдання, принципи, зміст особистісно-професійного розвитку майбутніх учителів на різних етапах становлення й розвитку педагогічної освіти в КНР. При цьому, за винятком етапу руйнації системи педагогічної освіти в період «культурної революції», автор відзначає переважно позитивні моменти. Вважаємо, що доцільно було б говорити не тільки про досягнення, а схарактеризувати й труднощі та помилки, які виникли в цій сфері, виявити їх причини й дати належну оцінку.

5. Також, з нашої точки зору, варто було б зробити нарисовий аналіз системи підготовки вчителів доби Класичного Китаю.

Утім, зазначені недоліки не знижують загального позитивного враження про дисертаційну роботу.

Отже, дисертаційна робота «Особистісно-професійний розвиток учителів у системі безперервної педагогічної освіти Китайської Народної Республіки» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає пп. 9, 10, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними

згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Чжан Лун заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.

Офіційний опонент

Кандидат педагогічних наук,
старший викладач секції східних мов
кафедри іноземної філології
ПВНЗ «Краматорський економіко-
гуманітарний інститут»

Д. О. Перепадя

Підпис кандидата педагогічних наук, старшого викладача секції східних мов кафедри іноземної філології
ПВНЗ «Краматорський економіко-гуманітарний інститут» Д. О. Перепаді завіряю

Старший інспектор відділу кадрів ПВНЗ «КЕГІ»

17.05.2017

В.В. Колесник